Dabas aizsardzības pārvalde

Dabisko zālāju apsaimniekošanas un atjaunošanas vadlīnijas

Solvita Rūsiņa

Projekts LIFE 11 NAT/LV/371 NAT-PROGRAMME tiek īstenots ar Eiropas Savienības LIFE finanšu instrumenta atbalstu.
Projektu līdzfinansē Latvijas vides aizsardzības fonds.

PROJEKTS

Natura 2000 teritoriju nacionālā aizsardzības un apsaimniekošanas programmas izstrāde Latvijai

«NAT-PROGRAMME»

2012-2017

1 609 700 EUR

Life + programmas projekts attiecas uz visām sauszemes Natura 2000 teritorijām.

Uzsvars uz plānošanu un vadlīniju izstrādi, mazāk uz tiešu biotopu atjaunošanu un apsaimniekošanu.

Projekta un plānošanas ceļa sākumu iezīmēja Dabas aizsardzības 100 - gade Latvijā.

Apsaimniekošanas vadlīnijas

KĀ apsaimniekot
kādas metodes izmantot

Mērķauditorija

1. apsaimniekotāji
   - arvien vairāk ir tādu apsaimniekotāju, kuriem nav attiecīgās pieredzes
   - pēc iespējas samazināt mācīšanos no savām kļūdām (mācīties no citu kļūdām)
2. konsultanti, dabas eksperti,
3. dabas aizsardzības tieši un netieši organizētāji

Aizsardzības programma

KUR apsaimniekot

Mērķauditorija

1. dabas aizsardzības tieši un netieši organizētāji
   - Natura 2000 teritoriju pārvaldītāji
   - pašvaldību plānotāji
   - aizsargājamo teritoriju apsaimniekotāji
   - projektu pieteicēji
   - brīvprātīgā darba organizētāji
   - ...
2. konsultanti, dabas eksperti, u.c. interesentiem

Daudzās vajadzības

- Dažāda mērķauditorija:
  - eksperti lielākoties ar ekoloģijas un bioloģijas zināšanām
  - apsaimniekotāji lielākoties ar lauksaimniecības zināšanām
- Gan atjaunošanai, gan apsaimniekošanai
- Jāietver biotopu apraksti
- Vadlīnijas nevar būt tikai norādījumi, bez skaidrojumiem (nevis instrukcijas, bet padomi)

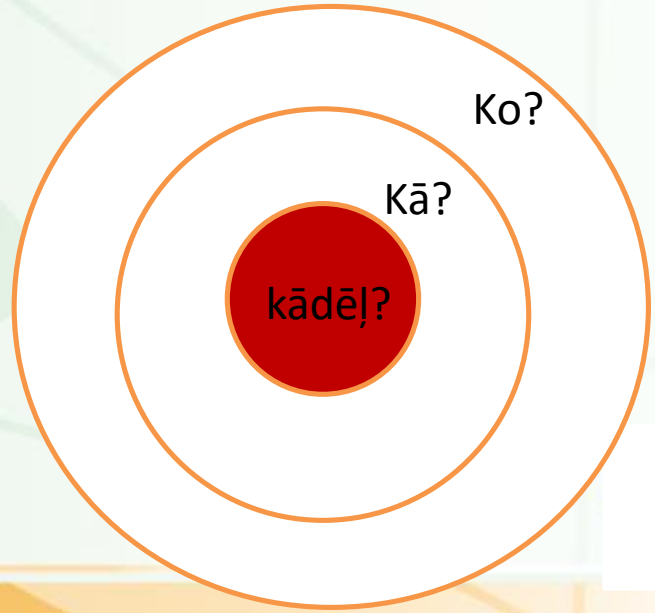

Noietais ceļš

1.seminārs – apjaust viedokļu dažādību, uzklausīt vajadzības, aicināt uz sadarbību – 2013.gada decembris

Seminārs par zālāju putniem – 17.12.2014

Seminārs par zālāju un purvu bezmugurkaulniekiem – 3.02.2015

Diskusijas ar apsaimniekotājiem (Rucava 22.04.2014 ; daudzas individuālas tikšanās)

Apsaimniekotāju aptauja (220 respondenti)

Semināri citām biotopu grupām (pelēkās kāpas, ūdeņi, zāļu purvi)

Komentārus iesūtīja septiņi eksperti/apsaimniekotāji

Piesaistīts zinātniskais recenzents

Dalība ar prezentāciju un diskusijām LLKC, pašvaldību un sabiedrisko organizāciju rīkotos semināros:

2014, pavasaris: Limbaži, Madona, Balvi

2015, pavasaris: Ape, Jaunpiebalga

Lubāna mitrājs: 3.06.2015

Dvietes dabas parks: 16.06.2014 un 12.10.2015

2.seminārs –sagatavoto vadlīniju materiālu apsprieša apsaimniekošanas vietu apmeklējumu dal 3.g

TIPOGRĀFIJA

Dabisko pļavu un ganību apsaimniekošana un atjaunošana

Vadlīnijas Eiropas Savienības aizsargājamo zālāju biotopu kopšanai un atjaunošanai

Solvitas Rūsiņas redakcijā

Autori: Ainārs Auniņš, Guntars Dolmanis, Viesturs Lārmanis, Solvita Rūsiņa, Voldemārs Spuņģis

Vadlīniju saturs

IEVADS – Grāmatas struktūra un vadlīniju izstrādes principi (S. Rūsiņa)

1. ZĀLĀJU BIOTOPU GRUPAS ĪSS RAKSTUROJUMS (S. Rūsiņa, A. Auniņš, V. Spuņģis)

2. Apsaimniekošanas un izmantošanas vēstures ietekme uz dabisko zālāju bioloģisko daudzveidību

3. Aizsardzības vērtība

4. Atjaunošanas un apsaimniekošanas mērķi biotopu aizsardzībai (S. Rūsiņa)

5. Sagatavošanās pirms atjaunošanas vai apsaimniekošanas (S. Rūsiņa)

6. Ainavas veidošana un apsaimniekošana zālāju biodaudzveidībai (S. Rūsiņa)

7. Galvenās dabisko zālāju biotopu apsaimniekošanas metodes (S. Rūsiņa, A. Auniņš, V. Spuņģis)

8. Dabisko zālāju biotopu atjaunošana un izveidošana no jauna

9. Aizsardzības un apsaimniekošanas PRETRUNAS (A. Auniņš, S. Rūsiņa, V. Spuņģis)

10. Apsaimniekošanas un atjaunošanas sekmju novērtēšana (S. Rūsiņa, A. Auniņš, V. Spuņģis)

1. nodaļa. Zālāju biotopu īss raksturojums

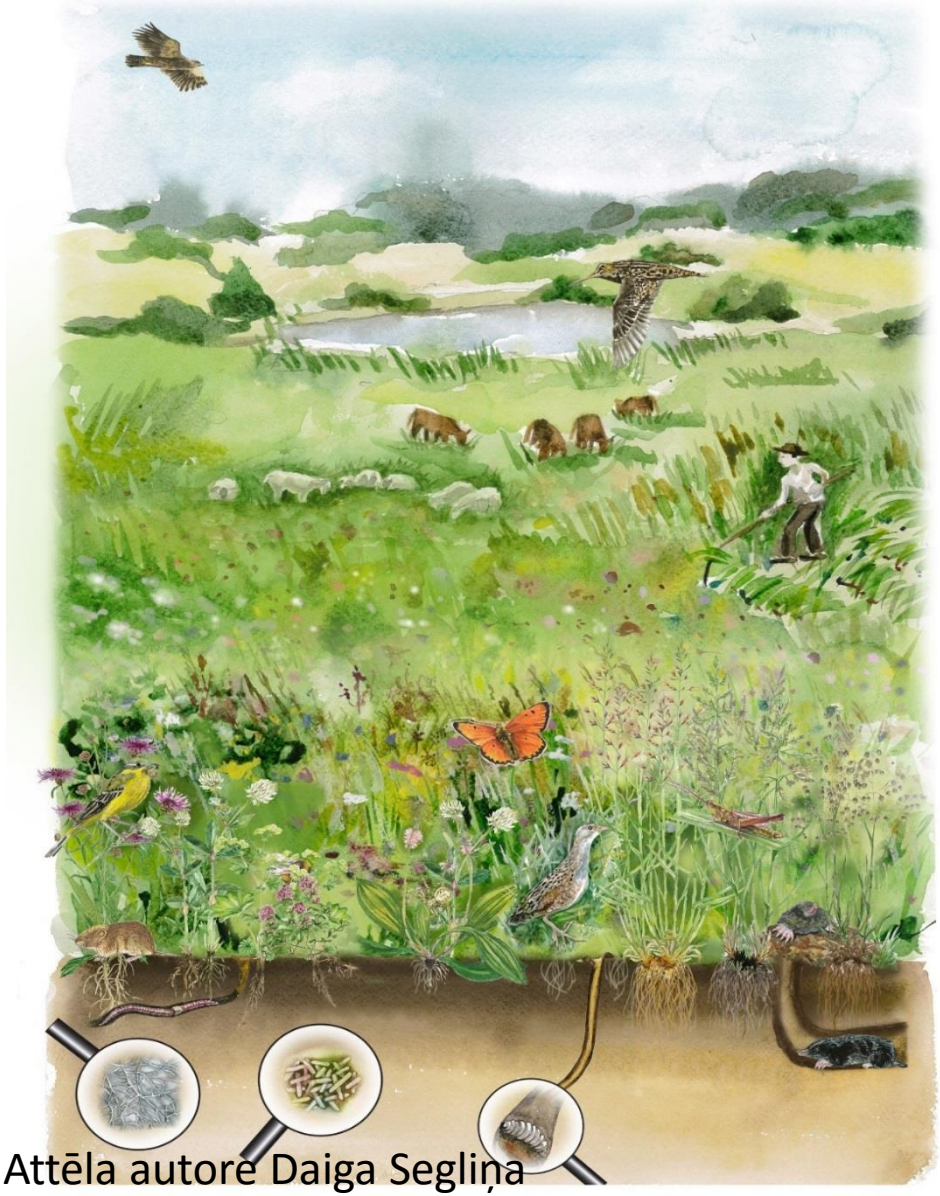

Attēla autore Daiga Segliņa

Kas ir zālājs?

tas nav ne zāliens, ne atmata,
ne nezāliene

Vai mans zālājs ir dabisks?

Indikatorsugas nepazīstu! (noteikšanas shēma nav izmantojama slapjiem palieņu zālājiem)

Pļava, kas veidojusies aramzemē, to atstājot atmatā un izmantojot par pļavu, vai sēta zālāja vietā, to pārtraucot kultivēt, bet turpinot pļaut

Novērojamas šādas pazīmes:

- Pļavas zelmenī kamolzāle, pļavas timotiņš, dziedniecības pienene katra sedz mazāk par piekto daļu visa augāja;
- Zelmenis ir sugām bagāts (orientējoši vairāk par 15-20 sugām 1 m²);
- Liels segums (vismaz ceturtā daļa no gaugāja) krāsaini ziedošām augu sugām (puķēm) (neskaitot dziedniecības pieneni, sarkano un balto āboliņu, ložņu gundegu);
- Labi izveidota velēna – tā bieza, atsperīga, graudzāļu saknes veido blīvu pinumu.
- Augsne ir nabadzīga ar slāpekli un fosforu, ražība zema (siens <1-2t/ha)

jā → Ļoti iespējams, ka pļava ir dabiska, un varētu atbilst ES aizsargājamam biotopam. Lai par to pārliecinātos, jāuzaicina sertificēts dabisko zālāju eksperts.

nē ↓

Novērojamas šādas pazīmes:

- Pļava bijusi uzarta pirms vairāk nekā 20-30 gadiem, bet vēlāk pļauta ar siena vākšanu, nav mēslota;
- Zelmenis ir sugām vidēji bagāts (7-10-14 sugas 1 m2);
- Pļavas zelmenī kamolzāle, pļavas timotiņš, dziedniecības pienene sedz vidēji 30-60%;
- Liela graudzāļu sugu dažādība (ne tikai

jā → Visdrīzāk, pļava sekmīgi dabiskojas, un ir liels potenciāls tajā izveidot ES aizsargājamu biotopu. Lai par to pārliecinātos, jāuzaicina sertificēts

2. nodaļa. Apsaimniekošanas un izmantošanas vēstures ietekme

- Tradicionālā jeb ekstensīvā izmantošana
- Iekultivēšana un mēslošana
- Nosusināšana
- Pamešana

Foto no zudusilatvija.lv un http://staburags.diena.lv/viedokli/aizmirsta-melioracija-84226

3. nodaļa. Aizsardzības vērtība – kādēļ saglabāt?

- **Resursi (zaļais piens, zaļā gaļa, tējaszāles, tūrisma resurss...)**
- **Vides aizsardzība (erozija, inazīvo sugu ierobežošana)**
- **Kultūrvēsture un ainava**
- **Biodaudzveidība**

5. nodaļa. Sagatavošanās pirms atjaunošanas

- Kā zināt, vai manam zālājam vajag atjaunošanu?
- Kas jāņem vērā, lai apietu neveiksmes

6. nodaļa. Ainavas veidošana zālāju aizsardzībai

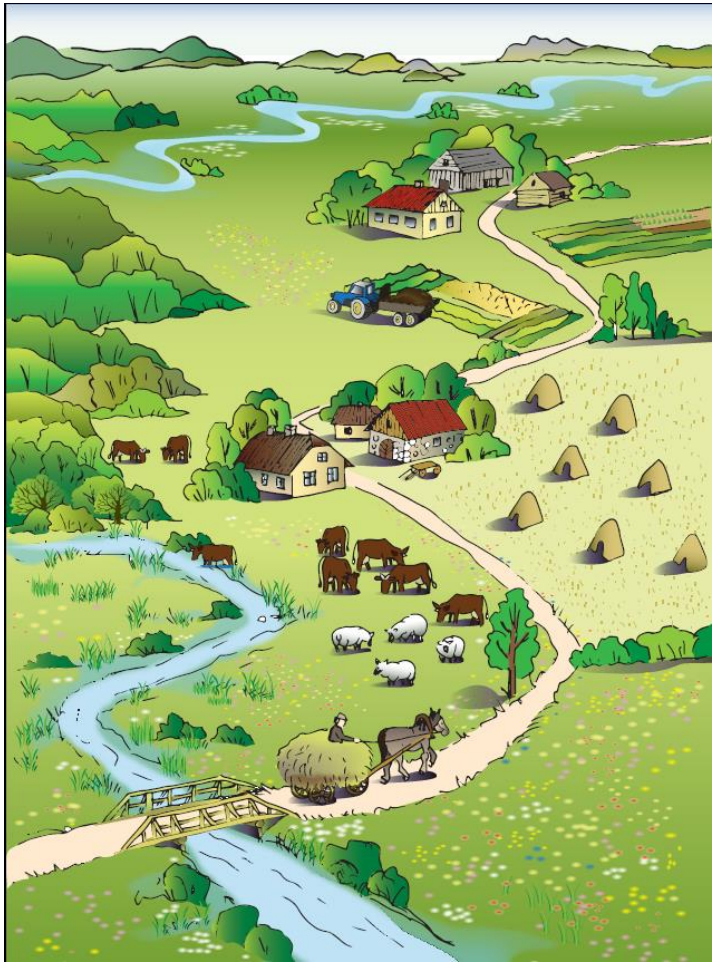

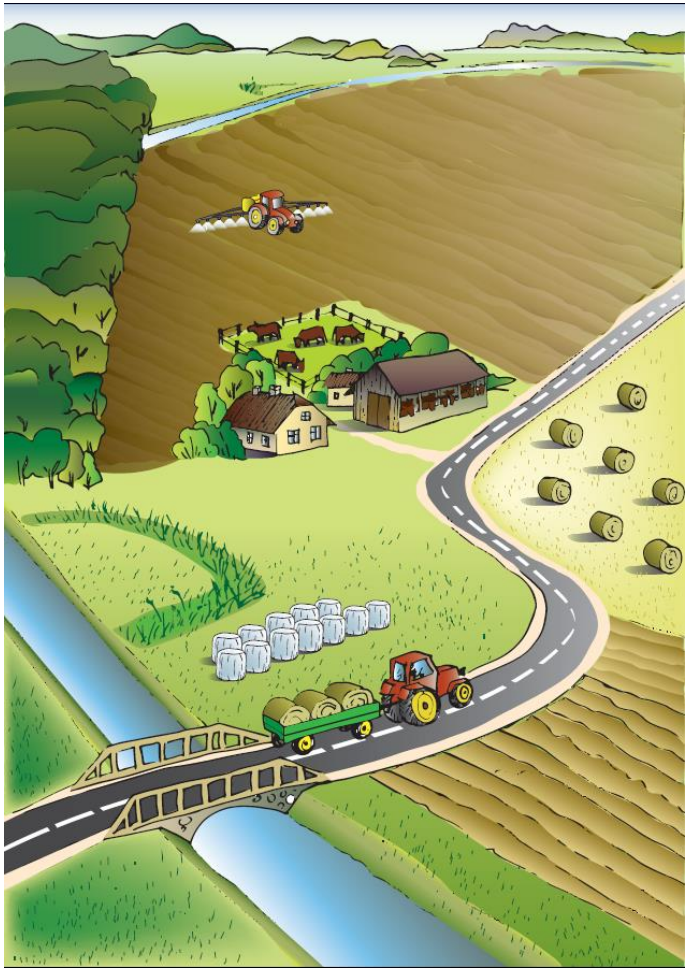

Attēla autore Daiga Segliņa

7. nodaļa. Apsaimniekošanas metodes

Pļaušana

Ganīšana

Pļaušana

- Biežums un laiks
- Augu un dzīvnieku saudzēšana
- Pļaušanas augstums
- Zāles novākšana
- Atāla noganīšana
- Kopšanas darbi

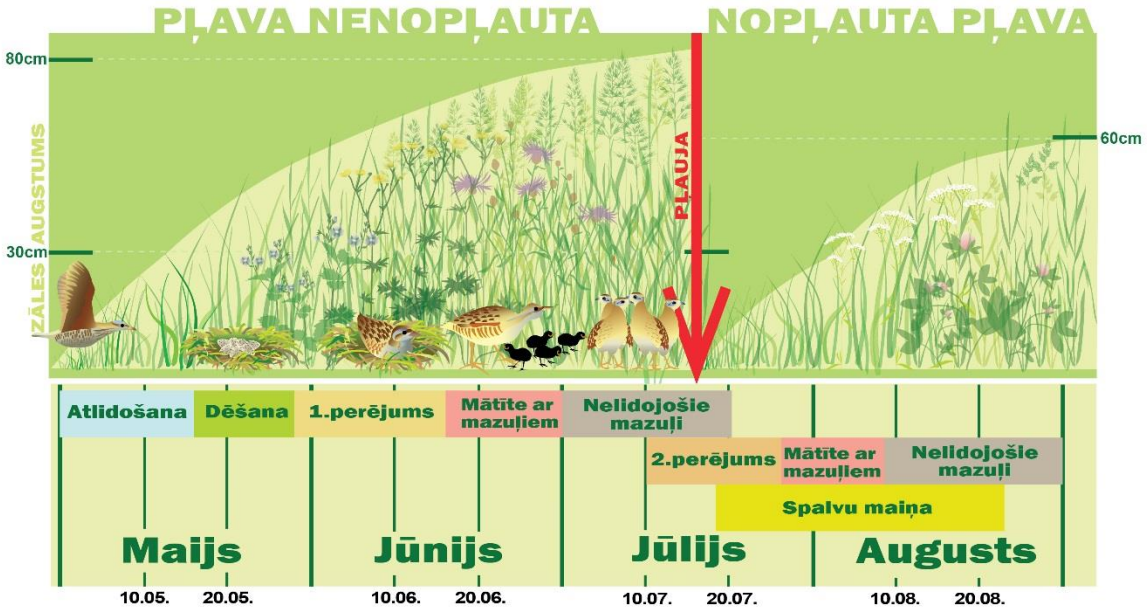

Attēla autore Daiga Segliņa

Ganīšana

- Ganību sezona
- Ganīšanas veids

(aploki, brīvi)

- Ganību slodze
- Piebarošana
- Ganību appļaušana

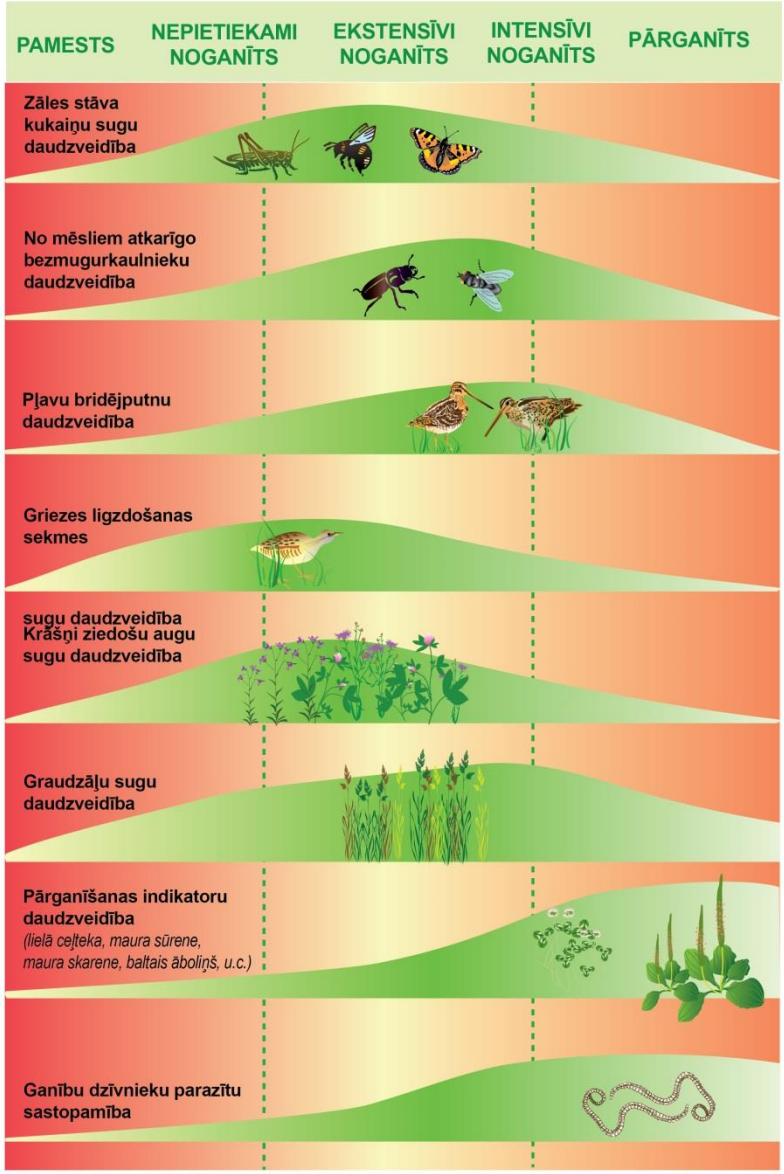

Attēla autore Daiga Segliņa

8. nodaļa. Atjaunošanas metodes

Atjaunošanas metodes

- Atjaunojoša pļaušana un ganīšana
- Kūlas nodedzināšana
- Zālāja virsmas nolīdzināšana
- Koku un krūmu novākšana
- Mitruma režīma atjaunošana
- Augsnes auglības samazināšana
- Sugu sastāva veidošana
- Nevēlamu augu sugu ierobežošana
- Neiejaukšanās dabiskos procesos
- Atjaunošana tūlīt pēc bojāšanas

Kā reāli ķerties pie darba?

- Noskaidrot:
  - zālāja veidu
  - zālāja stāvokli
  - Vai ir nepieciešama atjaunošana?
  - Kāda ir ieteicamā apsaimniekošana?
  - Varbūt ir alternatīvas ieteicamajai apsaimniekošanai?

Zālāju biotopu nodaļas

- Biotopa apraksts – **noskaidrot zālāja veidu**

Mitri zālāji vidēji auglīgās augsnēs (6450_3)	**Slapji zālāji skābās kūdrainās augsnēs (6450_4)**
Mitrās vietās augājs ir zemāks. To veido vidēji augstas un zemas graudzāles (pūkainā pļavauzīte, smaržīgā mārsmilga) un grīšļi (ciņu grīslis, divrindu grīslis, sāres grīslis u.c.). Liela nozīme ir platlapainiem augiem pļavas bitenei, parastajai vīgriezei. Ražība vidēji ir 1-2 t/ha siena.	Pastāvīgi slapjās vietās nabadzīgās un skābās kūdras augsnēs veidojas zema veģetācija ar dzelzszāli kā dominējošo sugu. Parādās arī purvainu vietu sugas purva vārnkāja, trejlapu puplaksis, liels segum sūnām. Ražība vidēji ir 0.5-1 t/ha siena.

Pļavas bitene
Geum rivale

Ciņusmilga
Deschampsia cespitosa

Dzelzszāle
Carex nigra

Šaurlapu spilve
Eriophorum angustifolium

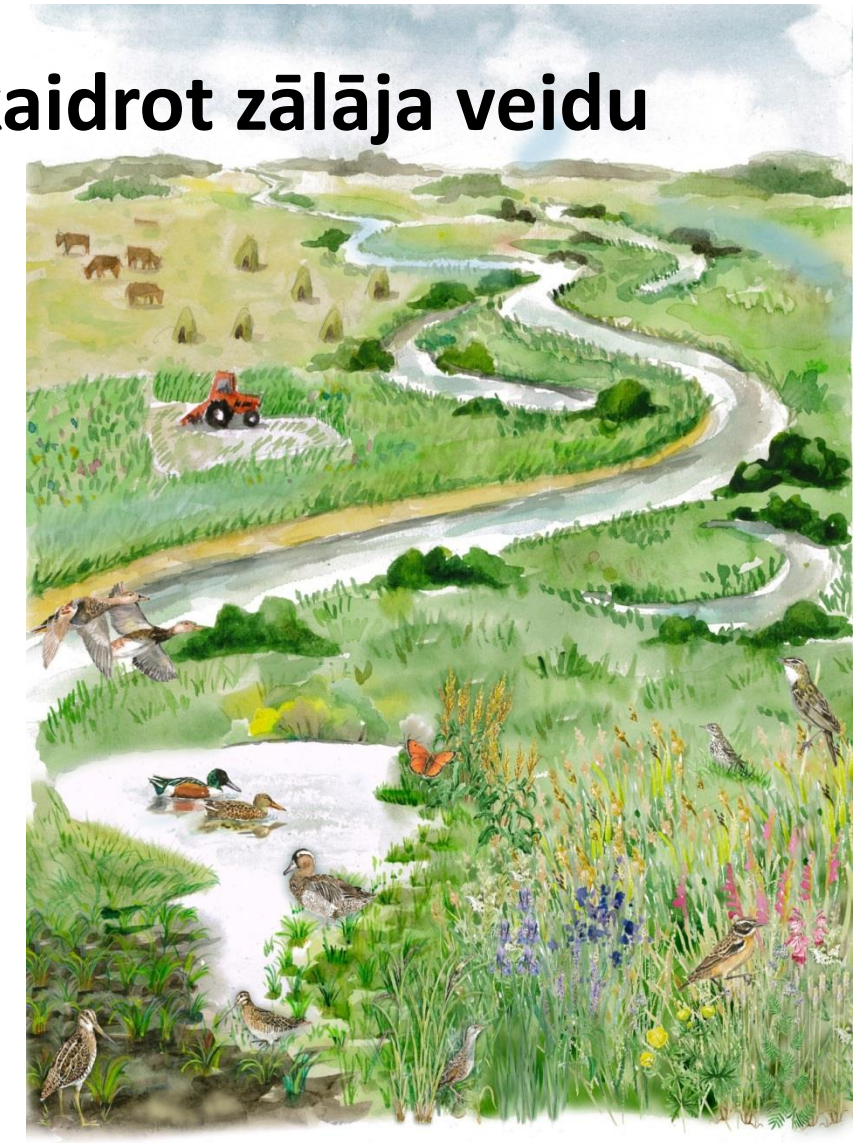

Attēla autore Daiga Segliņa

Vai manam palieņu zālājam vajadzīga atjaunošana? (**noskaidrot zālāja stāvokli**)

Pazīme	Vērtējums	
	Procesi (zālāja ekosistēmai nozīmīgie dabiskie un cilvēka radītie procesi)	
Iepriekšējā un pašreizējā (pēdējo 5 gadu laikā) apsaimniekošana	Dabisks zālājs ilgāk par 50 gadiem. Retāk arī 20-50 gadus vecs zālājs, ja aršanas periods bijis īss un neintensīvs; Pēdējos piecus gadus notikusi biotopam ieteicamā apsaimniekošana (vairumā biotopu tas ir ganīšana vai pļaušana ar siena savākšanu un ganīšanu atālā)	☺
	Dabisks zālājs 30-50 gadus vecs ar kultivēta zālāja vai aramzemes pagātni; Pēdējos piecus gadus notikusi pieļaujamā (bet ne ieteicamā) apsaimniekošana (vairumā biotopu tas ir pļaušana ar savākšanu bez ganīšanas)	😐
	Nesens zālājs (atmata) – līdz 15 gadus vecs ar kultivēta zālāja vai aramzemes pagātni; Pēdējos piecus gadus notikusi nepiemērota apsaimniekošana (piemēram, pļaušana ar zāles atstāšanu (t.sk. smalcināšanu)) vai neapsaimnieko ilgāk par 3 gadiem (katra biotopa veida optimālā apsaimniekošana raksturota pie biotopa veida apraksta)	☹
Ganīšanas intensitāte (vērtē tikai tad, ja zālājs tiek noganīts, un tas ir darīts vismaz 3 gadus)	Ganību slodze atbilstoša ekosistēmas nestspējai (skatīt biotopu aprakstus), veģetācijā tipiska ganību mozaīka ar noēstiem un nenoēstiem laukumiem	☺
	Ganību slodze pārāk stipra vai veģetācijā dominē pārganīšanas indikatori (lielā ceļteka, ložņu āboliņš), daudz izstaigātu taku, augsnes erozija)	😐
	Ganību slodze pārāk maza vai redzams, ka zālājs aizaug ar krūmiem vai ekspansīvām/agresīvām lakstaugu sugām)	☹
Pļaušanas biežums un laiks putniem nozīmīgās vietās (vērtē tikai tad, ja zālāja galvenā izmantošana ir pļaušana, un ja tā veikta vismaz 3 gadus)	Pļaušana jūlija otrajā pusē-augustā ar zāles savākšanu vai pļaušana jūnijā-jūlijā ar atbaidīšanas ierīcēm un pļaujot pakāpeniski vai atstājot nepļautas saliņas	☺
	Pļaušana 1 vai 2 x gadā (pirmā pļaušana jūnijā-jūlijā) ar zāles savākšanu vai pļaušana 1 x gadā ar ganīšanu atālā; mērena ganīšana visu sezonu vai cauru gadu	😐
	Pļaušana retāk nekā 1 reizi gadā vai pļaušana ar smalcināšanu un zāles atstāšanu, vai pļaušana biežāk nekā 2 reizes gadā analogu mauriņa uzturēšanai	☹

Vai manam palieņu zālājam vajadzīga atjaunošana? (zālāja stāvoklis)

Labi apsaimniekota palieņu zālāja pazīmes

	Pļava	Ganība
Vecā zāle (kūla)	Kūla sedz ne mazāk par 10 % un ne vairāk par 30 % no zemes	Kūla sedz ne mazāk par 10 % un ne vairāk par 30 % no zemes
Zelmenis	Pilnziedā ļoti krāsaina pļava, platlapju attiecība ar graudzālēm vismaz 1:1 (graudzāļu nav vairāk par platlapjiem)	Vismaz 20 % no platības ar zāli, kas zemāka par 7 cm, un vismaz 20 % no platības ar zāli, kas augstāka par 30 cm
Augu sugas	Liela ziedošo augu sugu daudzveidība	Ziedoši augi sastopami vismaz 20 % no platības.
Putnu sugas	Ligzdo griezes un ir sastopama zālājiem raksturīgo dziedātājputnu sabiedrība (zālājā, kas mazāks par 10 ha, griežu var nebūt un dziedātājputnu sabiedrība – nepilnīga). Vecupēs un lāmās – ormanītis un/vai dumbrcālis. Caurceļošanas laikā pārplūdušajās platībās uzturas liels skaits dažādu ūsensputnu (pīļu, zosu, gulbju),, bet seklumos un gar ūdensmalu – caurceļojošie bridējputni.	Sastopami pļavu bridējputni un zālājiem raksturīgo dziedātājputnu sugu sabiedrība (zālājā, kas mazāks par 10 ha, bridējputnu var nebūt un dziedātājputnu sabiedrība – nepilnīga) Vecupēs un lāmās – ormanītis un/vai dumbrcālis. Caurceļošanas laikā pārplūdušajās platībās uzturas liels skaits dažādu ūsensputnu (pīļu, zosu, gulbju),, bet seklumos un gar ūdensmalu – caurceļojošie bridējputni.
Bezmugurkaulnieku sugas	Liela mitrumu mīlošo (higrofīlo) skrejvaboļu, divspārņu, kā arī ar ziediem sastīto (antofīlo) kukaiņu daudzveidība.	Liela mitrumu mīlošo (higrofīlo) skrejvaboļu, divspārņu, kā arī ar ziediem saistīto (antofīlo) un ar mēsliem saistīto (koprofīlo) kukaiņu daudzveidība.
Ciņi	Vietām ir saglabāti lieli grīšļu ciņi, kas nozīmīgi putniem	Vietām ir saglabāti lieli grīšļu ciņi, kas nozīmīgi putniem
Ekspansīvas augu sugas	Nav vai tikai līdz 10 % no zālāja platības ir lielā nātre, suņburkšķis, ložņu vārpata, podagras gārsa, parastā vīgrieze	Pārganīšanas indikatoriem zelmenī mazāk par 30 % segums – ložņu āboliņš, lielā ceļteka, maura sūrene, maura skarene, parastā brūngalvīte. Zelmenī nav daudzgadīgās airenes.
Palu darbības pēdas	Palu sanesas no zālāja ir lielākoties novāktas, kurmju rakumi izlīdzināti	Palu sanesas no zālāja ir lielākoties novāktas, kurmju rakumi izlīdzināti
Krūmi un koki	Lielu dimensiju koki ir saglabāti, mazi krūmi ir vismaz līdz 10 % no platības, bet ne vairāk par 30 %, ne augstāki par 1 m (putniem nozīmīgos zālājos krūmu segumam jābūt mazākam par 10 %, taču lielu dimensiju koki jāsaglabā to biodaudzveidības vērtības dēļ, lai arī to tuvumā putni izvairīsies ligzdot).	Lielu dimensiju koki ir saglabāti, mazi krūmi ir vismaz līdz 10 % no platības, bet ne vairāk par 30 %, ne augstāki par 1 m

Zālājam vajadzīga atjaunošana, ja ir kāda vai vairākas no šīm pazīmēm:

nav apsaimniekots vairākus gadus;
pļauts ar smalcināšanu vai zāles atstāšanu ilgāk nekā 5 gadus;
ir ļoti ciņains;
aizaudzis ar kokiem un krūmiem;
meliorēts, tādēļ palu darbība nenotiek vai ir būtiski mazāka nekā pirms meliorācijas;
zelmenī dominē kāda vai

Zālājam NAV vajadzīga atjaunošana, ja ir visas pazīmes:

palu darbība notiek pilnā apmērā vai vismaz daļēji (meliorācija nav pilnībā tos ierobežojusi);
saglabājas augsts gruntsūdeņu līmenis vismaz līdz jūnija vidum
ir ganīts vai pļauts ar siena vākšanu vairākus gadus;
ir liela augu sugu daudzveidība, nevis tikai viena vai nedaudzas dominējošas sugas;
ligzdo pļavu putni un to skaits un daudzveidība ir atbilstoši pļavas

Kādas atjaunošanas darbības būtu jāveic?

Tabula. 6450 *Palieņu zālāju* atjaunošanas pasākumi

* iekavās norādīta nodaļa, kurā sniegts detāls pasākuma apraksts

Atjaunošanas pasākumi to ieviešanas secībā*	Piezīmes
Zālāja stāvokļa izpēte (6., 8., 8.1.1.att.; 8.2.1.tabula)	Jānoskaidro, vai zālājs ir viegli, vidēji grūti vai grūti atjaunojams. Vispirms jānoskaidro zālāja aizauguma pakāpe un raksturs, lai vēlāk izlemtu par niedru, koku un krūmu novākšanas metodēm. ....
Krūmu un koku ciršana un krūmu atvašu pļaušana (8.3.1.)	Koki un krūmi biežāk un ātrāk ieviešas pamestos palieņu zālājos, kuros palu darbība ir neilga, un nav nozīmīgas ...
Dedzināšana (8.3.5.)	Noderīga vecās kūlas novākšanai. Kūdras augsnēs dedzināt var tikai tad, ...
Krūmu sakņu un niedru sakneņu frēzēšana (8.3.1.)	Pasākums veicams tikai tad, ja koku un krūmu saknes nozīmīgi traucē uzsākt pļaušanu, niedru sakneņi jāfrēzē tad, ja ...

Kāda ir ieteicamā apsaimniekošana? Kādas ir alternatīvas?

Apsaimniekošanas veidu kopsavilkums 6450 *Palieņu zālājiem* labā aizsardzības stāvoklī

* iekavās norādīta nodaļa, kurā par apsaimniekošanas veidu sniegta izsmeļoša informācija

** Nevienu no apsaimniekošanas veidiem nevar skatīt atrauti no pārējiem. Lai apsaimniekošana kopumā būtu labvēlīga biotopam, apsaimniekotājam jāievēro visi ieteicamie apsaimniekošanas veidi, nevis tikai daži. Tas pats attiecas uz pieļaujamo apsaimniekošanu. Tikai tad, ja nav iespējams nodrošināt ieteicamo apsaimniekošanu vai kādu tās komponenti, tad jāizvēlas pieļaujamā apsaimniekošana. Biotopa uzturēšanā nedrīkst izmantot nevienu no nepiemērotas un nepieļaujamas apsaimniekošanas veidiem. Ja izmanto kaut vienu no tiem, tā biotops sāk iet bojā. Piemēram, ja visa biotopa uzturēšanā izmantotā apsaimniekošana ir ieteicamā apsaimniekošana (pareizi izvēlēta tehnika, pļaušanas virziens, zāles novākšanas veids utt.), bet pļaušanas biežums ir lielāks par divām reizēm sezonā, tad biotops dažu gadu laikā ies bojā, un izveidosies mauriņš.

Apsaimniekošanas veids*	**Ieteicamā apsaimniekošana****	**Pieļaujamā apsaimniekošana**	**Nepiemērota un nepieļaujama apsaimniekošana, kas iznīcina biotopu**
Apsaimniekošanas veidu kopsavilkums	Griezei, augiem un zāles stāva bezmugurkaulniekiem pļaušana ir galvenais izmantošanas veids Bridējputniem un uz augsnes un augsnē dzīvojošiem bezmugurkaulniekiem, īpaši, pumpurglimežiem ganīšana ir galvenais izmantošanas veids	Griezei, augiem un zāles stāva bezmugurkaulniekiem pļaušanu aizvieto ar ganīšanu Bridējputniem un uz augsnes un augsnē dzīvojošiem bezmugurkaulniekiem ganīšanu aizvieto ar pļaušanu; Aptuveni vienu reizi piecos gados zālāju var nenoganīt un nenopļaut.	Pamešana bez pļaušanas vai ganīšanas, uzaršana, intensīva ielabošana (hidromeliorācija, mēslošana), zemes transformēšana
Pļaušana (7.2.)			
Pļaušanas tehnika (7.2.1.1.)	Mitruma apstākļiem un dzīvnieku un augu saudzējošai pļaušanai piemērota tehnika ar labām manevrēšanas spējām. Lai zālāja virsma saglabātos līdzena, pļaušanas virzienu katru gadu ieteicams mainīt par 90º, tādā veidā mazinot traktora risu izveidošanos.	Plašos zālājos drīkst izmantot arī lieljaudas tehniku ar platu darba joslu, ja vien tā ir piemērota zālāja mitruma apstākļiem	Smaga mitruma apstākļiem nepiemērota tehnika, kas veido dziļas rises un nevar nodrošināt dzīvniekus un augus saudzējošu pļaušanu.
Biežums un laiks (7.2.1.2-7.2.1.4.)	Putniem un zāles stāva bezmugurkaulniekiem nozīmīgus zālājus pļauj 1 reizi sezonā no jūlija sākuma (griezei un ķikutam no 10. jūlija); Augu daudzveidībai nozīmīgus zālājus pļauj 1 reizi sezonā ar noganīšanu atālā vai pļauj 1 vai 2 reizes sezonā (ja zālājs ir ļoti ražīgs vai jau vasaras otrajā pusē ir ataudzis liels atāls), pirmo reizi nopļaujot jūnija vidū-jūlija vidū	Augiem un bezmugurkaulniekiem nozīmīgos zālājos pļaušanas vietā izmanto ganīšanu. Putniem un bezmugurkaulniekiem nozīmīgos zālājos pļauj agrāk par jūlija sākumu; Augiem nozīmīgos zālājus pļauj 1 reizi 2gados jūnija vidū-jūlija vidū . Bridējputniem.....	Putniem un bezmugurkaulniekiem: pļauj vairāk nekā 1 x sezonā vai retāk nekā 1 x 2 gados Augiem: pļauj retāk nekā 1 x 2 gados vai katru gadu pļauj vēlāk par jūlija vidu.
Dzīvnieku un augu saudzēšana	Pļaušanas virziens: ar dzīvnieku atbaidīšanas ierīcēm un no vidus uz malām vai no vienas malas uz otru malu, virzienā uz mežu vai citu daļēji dabisku biotopu, kur putni varētu	Pļauj bez dzīvnieku atbaidīšanas ierīcēm, bet no lauka vidus uz malām.	Pļauj bez dzīvnieku atbaidīšanas ierīcēm no lauka malām uz vidu, visu nopļauj vienā paņēmienā.

Kur iepazīties ar vadlīniju melnrakstiem?

http://nat-programme.daba.gov.lv/public/lat/publikacijas_un_dokumenti/

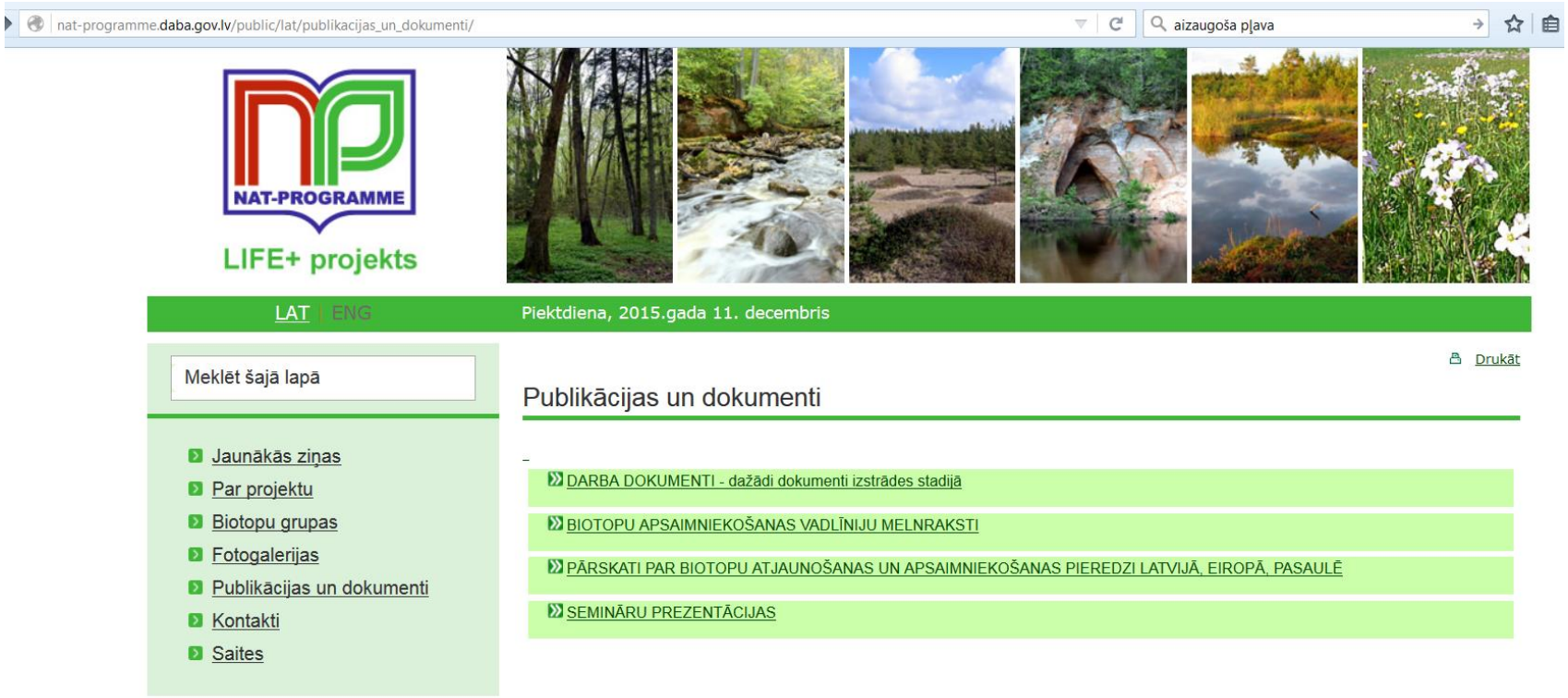

BIOTOPU APSAIMNIEKOŠANAS VADLĪNIJU MELNRAKSTI

Zemāk rodami NAT-PROGRAMME projekta ekspertu sagatavotie dokumenti - ES nozīmes biotopu aizsardzības un apsaimniekošanas vadlīniju melnraksti. Vadlīniju sagatavošanā ar savu pieredzi un zināšanām dalījušies vairāk nekā 150 nozares speciālisti, dzīvotņu un sugu eksperti - meklējot atbildes uz galvenajiem darba grupās izvirzītajiem jautājumiem - kas nepieciešams īpaši aizsargājamiem biotopiem, lai nodrošinātu tiem labvēlīgas aizsardzības statusu un tajos dzīvojošo sugu ekoloģiskās prasības.

Lai topošo vadlīniju saturs būtu iespējami vispusīgs un pilnīgs, aicinām iepazīties ar šo dokumentu melnrakstiem, lai izteiktu viedokli par nepieciešamajiem papildinājumiem, kuri ņemami vērā pabeidzot biotopu apsaimniekošanas vadlīniju izstrādi. Savus viedokļus lūdzu sūtiet NAT-PROGRAMME ekspertiem

Komentāros sagaidām veicinošu kritiku - ieteikumus un labojumus iespējami precīzā formā, un uz kopēju dabas aizsardzības mērķi vērstā rezultātā, ko esam gatavi ņemt vērā, izstrādājot topošos vadlīniju dokumentus. Izmaiņas iespējams veikt līdz brīdim, līdz vadlīnijas tiks nodotas tulkošanai.

ES nozīmes biotopu aizsardzības un apsaimniekošanas vadlīniju rokasgrāmatas publicēšana plānota 2016.gadā.

VADLĪNIJU MELNRAKSTI ZĀLĀJU BIOTOPIEM

- (10.10.15.) Zālāju apsaimniekošanas vadlīnijas ievadnodaļa (melnraksts) (5.1 MB)
- (20.10.15.) Zālāju apsaimniekošanas vadlīnijas 1630 (melnraksts) (963 KB)
- (10.10.15.) Zālāju apsaimniekošanas vadlīnijas 6110 (melnraksts) (571 KB)
- (10.10.15.) Zālāju apsaimniekošanas vadlīnijas 6120 (melnraksts) (1.53 MB)
- (10.10.15.) Zālāju apsaimniekošanas vadlīnijas 6210 (melnraksts) (1.24 MB)
- (10.10.15.) Zālāju apsaimniekošanas vadlīnijas 6230 (melnraksts) (872 KB)
- (10.10.15.) Zālāju apsaimniekošanas vadlīnijas 6270 (melnraksts) (910 KB)
- (19.10.15.) Zālāju apsaimniekošanas vadlīnijas 6410 (melnraksts) (730 KB)
- (20.10.15.) Zālāju apsaimniekošanas vadlīnijas 6430 (melnraksts) (670 KB)
- (20.10.15.) Zālāju apsaimniekošanas vadlīnijas 6450 (melnraksts) (910 KB)
- (19.10.15.) Zālāju apsaimniekošanas vadlīnijas 6510 (melnraksts) (796 KB)
- (10.10.15.) Zālāju apsaimniekošanas vadlīnijas 6530_9070_5130 (melnraksts) (1.82 MB)
- (10.10.15.) Zālāju apsaimniekošanas vadlīnijas literatūras saraksts (240 KB)

Vai Jums ir dota iespēja ietekmēt vadlīniju saturu?

- JĀ! - melnraksti pieejami jau kopš vasaras un vairākkārt esam gan mājas lapā aicinājuši, gan izsūtījuši visiem interesentiem aicinājumu komentēt (notikuši arī semināri)

- vēl līdz 2016.gada 20.janvārim sūtiet ieteikumus uz rusina@lu.lv

Paldies par uzmanību!

Projekts "Natura 2000 teritoriju nacionālā aizsardzības un apsaimniekošanas programma" NAT-PROGRAMME

http://nat-programme.daba.gov.lv

Dabas aizsardzības pārvalde
Baznīcas iela 7, Sigulda,
LV-2150 ,Latvija
e-pasts: rusina@lu.lv